

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЛОК

19 квітня 2021 року на базі Придніпровської державної академії будівництва та архітектури відбулася заочна міжнародна науково-практична конференція «Стародубовські читання–2021» за темою «Актуальні проблеми матеріалознавства у будівництві та архітектурі». У конференції взяли участь 60 учасників, в тому числі професори, доценти, аспіранти та студенти.

В результаті проведеної конференції було заслухано 58 доповідей, матеріали яких опубліковані в науково-інформаційному журналі «Металознавство та термічна обробка металів» № 2, № 3, 2001 р.

Наводимо деякі дані про проведення 30 попередніх конференцій (1991–2020).

За ці роки серію «Стародубовські читання» склали 109 випусків наукових праць, в яких опубліковані 6 437 статей, що належали вченим з 12 країн – Франції, Канади, США, Чорногорії, Узбекистану, Молдови, Білорусі, Азербайджану, Латвії, Туреччини, Великої Британії, Німеччини (1991–2021).

Географія українських досліджень охоплює 17 міст, серед них Київ, Дніпро, Одеса, Донецьк, Луганськ, Ужгород, Хмельницький, Суми, Миколаїв, Запоріжжя, Маріуполь, Макіївка, Новокраматорськ, Кам'янське, Кривий Ріг, Северодонецьк, Харків.

Традиційно на конференції «Стародубовські читання» талановиті вчені нагороджувалися за наукові досягнення дипломами й іменною медаллю лауреата

премії ім. академіка К. Ф. Стародубова (по 2019 р.). За час проведення конференцій такими лауреатами стали 66 вчених: 64 українських та двоє французьких. Їх наукові біографії надруковані у двох збірниках «Лауреати премії імені академіка К. Ф. Стародубова» (перший – 1997–2004; другий – 1997–2016 рр.).

У зв'язку зі зміною форми проведення двох останніх конференцій (2020–2021 рр.), пов'язаних з карантинними заходами COVID-19, нагородження лауреатів не відбувалося.

Всі роки проведення конференції організаційний комітет очолював професор В. І. Большаков. Його вклад в роботу всіх конференцій «Стародубовські читання» був постійним, дуже різноплановим і високопрофесійним.

Фахівець-матеріалознавець професор В. І. Большаков і надалі планує вести цю роботу з підвищення кваліфікації та виховання матеріалознавців України.

У травні цього року Володимиру Івановичу Большакову виповнилося 75 років. З приводу цього ювілею він отримав багато поздоровлень. Публікуємо поздоровлення ректорату ПДАБА.

Редакція журналу приєднується до всіх добрих побажань засновнику та беззмінному головному редактору журналу «Металознавство та термічна обробка металів», доктору технічних наук, професору Володимиру Івановичу Большакову.

*До 75-річчя з дня народження
докт. техн. наук, проф.
Володимира БОЛЬШАКОВА*

13 травня 2021 р. виповнилося 75 років від дня народження доктора технічних наук, професора Володимира Івановича Большакова. Це ім'я увібрало в себе стільки знакових подій, всеосяжних понять, наукових досягнень, пов'язаних з життям нашого ЗВО, що хочеться назвати лише одну дату, яка так багато говорить. Дніпропетровському інженерно-будівельному інституту – Придніпровській державній академії будівництва та архітектури – 90 років. А доля В. І. Большакова ось вже майже півстоліття (з 1972 року) пов'язана з одним і тим самим місцем роботи та способом існування – завжди в одному й тому самому місті, на одній і тій самій вулиці і, навіть, в тому ж самому корпусі. Однак при такій географічній постійності вражає неймовірна наповненість життя В. І. Большакова. Ця наповненість на кожному етапі його наукового, педагогічного, суспільно-організаційного розвитку, незважаючи на її постійне місцезнаходження, вирізнялася величезним тематичним розмаїттям.

Можна довго перераховувати досягнення та заслуги професора В. І. Большакова, а можна сказати про його життя в декількох словах. Вчений Большаков створив свій науковий напрям, продовжуючи традиції свого вчителя і духовного та наукового наставника, академіка АН УРСР Кирила Федоровича Стародубова. Володимир Іванович виріс в родині академіка (брат матері). І Кирило Федорович дуже уважно, серйозно і вдумливо займався вихованням та освітою племінника. Його заповіді Володимир Іванович проніс через все життя, втілюючи їх у своєму новому науковому напрямі, який називається «Будівельне матеріалознавство». Цей напрям на протязі більш чотирьох десятиків років сприймає все нове, тому його наукова школа розвивається і збагачується постійно. В рамках відкритої Володимиром Івановичем Вченої

спеціалізованої ради з питань матеріалознавства на сьогоднішній день під його науковим керівництвом захищено 26 кандидатських і 20 докторських дисертацій. У той же час кількість авторських і співавторських публікацій В. І. Большакова в Україні та за кордоном, як свідчить його бібліографічний довідник, складає 1 712 наукових праць, 272 авторських свідоцтв та патентів. Це факт біографії професора В. І. Большакова – науковця-дослідника.

Плідна діяльність Большакова-науковця розвивалася і знайшла ще один напрям. І тут ми переходимо до іншого унікального факту його біографії, але тепер ректора. На цій посаді він прослужив з 1987 по 2018 рр. І знайшов свій окремий напрям діяльності ректора в організації всієї науково-дослідної роботи ЗВО. Він завжди добре відчуває свій час, його потреби. Тому амбітний ректор ДІБІ наприкінці 1980-х та на початку 1990-х років, почувши вимоги свого часу – швидкі темпи розвитку країни – на багато років визначив розвиток свого рідного будівельного вишу. А саме в будівельному інституті почався дуже інтенсивний розвиток науково-дослідної думки. Виробництву були потрібні фахівці високого класу і ректор В. І. Большаков утворив чотири вчені спеціалізовані ради, які щорічно випускали велику кількість кандидатів технічних наук. Особлива увага приділялася підготовці докторів технічних наук. Широка наукова річка, яку створив Большаков за роки свого ректорства, поповнилася 81 доктором та 435 кандидатами технічних наук. Це дало можливість ректору вивести Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут в ряди провідних вишів країни.

Ще однією знаковою подією за часів ректора В. І. Большакова стало присудження інституту звання Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. Неможливо не зупинитися і на третьому, дуже рішучому факторі у житті професора В. І. Большакова. Довгий час (1986–2016) Володимир Іванович поєднував роботу ректора з керівництвом кафедри, яку саме

він перетворив із загально-освітньої кафедри у випускову кафедру технології металів. В. І. Большаков провів її реорганізацію та кафедра стала називатися «Кафедрою матеріалознавства та обробки матеріалів». Після кардинальної перебудови В. І. Большаковим її структури вона стала провідною на механічному факультеті та на сьогодні залишається такою ж на факультеті інформаційних технологій та механічної інженерії.

Справжній ентузіазм ректора В. І. Большакова, його рідкісна працездатність і увага до кожного створювали в очолюваному ним колективі на протязі довгих десятиліть здорову творчу обстановку. Завдяки цьому ректор вирішував багато дуже різних завдань щодня, щотижня, щороку. Наприклад, вловивши проблеми сьогодення, за ініціативи ректора в інженерно-будівельному інституті було відкрито новий економічний факультет. І ось протягом 29 років у будівельному ЗВО готують фахівців економічного профілю для будівництва. А також відкрито велику кількість дослідних інститутів, дослідних лабораторій і дуже результативною стала робота науково-дослідної частини.

Ще одним дуже важливим кроком у діяльності ректора В. І. Большакова була міжнародна діяльність: відкрите міжнародне відділення в академії; засновано кафедру інтенсивного вивчення студентами іноземних мов. Поряд з розвитком навчального та наукового напрямів у своїй роботі особливу увагу ректор ПДАБА надавав налагодженню та розвитку міжнародних зв'язків. Зокрема, академія стала членом Великої хартії університетів, входить до складу семи міжнародних асоціацій будівельних та інженерних вишів. Яскравим прикладом такої інтеграції стала участь ПДАБА в європейських проектах за програмою TEMPUS і FP 7. Особливо плідно розвивається освітня і наукова співпраця академії з вишами Франції та Німеччини. Творча співдружність ПДАБА і Національного інституту прикладних наук (INSA; м. Ліон, Франція): мовні стажування,

практикуми, обмін студентськими та викладацькими групами, подвійні захисти дипломів і кандидатських дисертацій (керівництво українських і французьких професорів), тривали більше двох десятиліть. Наукова школа професора теж розвивалася в руслі міжнародних зв'язків. Тому сьогодні успішно працюють у вишах Європи представники його наукової школи, доктори філософії Тетяна Данілова (Франція), Хангардаш Аскеров (Туреччина), В'ячеслав Куксенко (Велика Британія).

Протягом багатьох років головними в ректорській діяльності Володимира Івановича були новаторство та мудра кадрова політика. Він постійно стежив за передовими напрацюваннями у сфері вищої освіти, аналізував, узагальнював їх і застосовував в академії. Окрім того, В. І. Большаков обізнаний у новітніх виданнях з економіки, управління виробництвом, історії та політики, знавець новинок художньої літератури, має величезну бібліотеку та колекції рідкісних марок, поштових листівок і монет.

Особлива сторінка в житті В. І. Большакова належить вивченню історії рідного Дніпропетровська. Тема Малої Батьківщини розкрита ним у декількох книгах, написаних у співавторстві з істориками, краєзнавцями та філологами. Після публікації цих книг Володимира Івановича було прийнято в Спілку письменників Придніпров'я, а в академії розроблений і щорічно реалізувався проект із написання та видання книг з історії науки, а також краєзнавчих досліджень з історії Катеринослава–Дніпропетровська (термін існування – 23 роки).

Серед благородних справ В. І. Большакова слід згадати його турботу про родини видатних вчених і співробітників ЗВО Дніпропетровщини, які пішли з життя. На протязі двох десятиліть (2000–2020) він, як президент Фонду соціального захисту, підтримки і допомоги вченим України та членам їх сімей, заглиблювався в потреби цих сімей, допомагав у вирішенні наявних труднощів і проблем.

Його багатогранну діяльність викладача, науковця, громадського діяча відзначено вітчизняними та міжнародними нагородами: заслужений діяч науки і техніки України (1992), лауреат Державної премії України в області науки і техніки України (1999); нагороджений орденами «За заслуги» III ступеня (2000), «За заслуги» II ступеня (2006); нагороджений орденами Української Православної церкви «Рівноапостольський Князь Володимир» I ступеня (2006) і преподобного Нестора Літописця III ступеня (2015) та II ступеня (2016), медалями «За службу рідному місту» (1997), «За заслуги перед містом» (2006), орденом Франції «Пальмова гілка II ступеня (1992); медаллю республіки Македонія (1997); офіцерським хрестом «Ордена Св. Станіслава IV» (2000); орденом «Святого Дмитра Салунського» V ступеня (2002); лицарським орденом «Святого Князя Володимира» V ступеня (2004); Великою срібною медаллю Варшавської політехніки (2007).

В. І. Большаков обраний Почесним професором: Університета Св. Климента Охридського (м. Бітола, Македонія, 1996), Варшавської політехніки (2002), ДВНЗ ПДАБА (2008), Національної металургійної академії України (2011). Також обраний Почесним доктором Дніпровського університету ім. О. Гончара (2016); Почесним академіком Національної академії педагогічних наук України (2018).

Наукові досягнення В. І. Большакова відмічені 7 різноманітними науковими преміями.

У 1987 році Володимир Іванович Большаков був вперше обраний ректором після загальних зборів. До цього директори і ректори призначалися керівними органами. І в цьому ректору Большакову в історії вишу належить перше місце – бути обраним своїм колективом. Залишившись вірним собі, коли Володимир Іванович захворів, сам оголосив про своє рішення членам Вченої ради не балотуватися на черговий термін ректора. Сьогодні він працює професором рідної кафедри. Із задоволенням готує і читає лекції студентам-металознавцям. Пишається сьогоднішніми успіхами і

досягненнями ЗВО. З радістю слідкує і відмічає багатопланові успіхи в міжнародній діяльності, в нових наукових розробках академії щодо досягнення звання «Зеленого університету».

Колись у 1987 році Володимир Іванович отримав у спадок від ректора, професора П. Т. Резніченка чудову будівельну країну з новими корпусами, гуртожитками, спортивним табором та полігоном. Він знайшов свій шлях розвитку ЗВО. І сьогодні слідкує за його новими досягненнями, вірить в його майбутні перспективи, тому що професор В. І. Большаков точно знає: будівельники – професія вічна. Вони першими заходять у кризис, який триває сьогодні, але вони першими з нього й вийдуть. Тому що людям потрібен дах над головою і рідний дім.

В житті Володимира Івановича відбулося безліч різних подій, незабутніх зустрічей, щасливих плідних днів, тижнів, років корисної співпраці з видатними вченими нашої країни, численними закордонними фахівцями. Сьогодні, безумовно, сенс існування В. І. Большакова в роботі, а скоріше в житті ДБІ–ПДАБА, де ось вже 52 роки (аспірантура, Московський будівельний інститут, 1969 р.) слово «будівельний» для нього залишається самим головним і необхідним.

Тому ректорат, вчена рада, профком, комітет у справах молоді та весь колектив Придніпровської державної академії будівництва та архітектури поздоровляють з ювілеєм великого авторитетного вченого, благородну людину, вірного та надійного колегу, вчителя і наставника – Володимира Івановича Большакова.

Від щирого серця бажаємо В. І. Большакову міцного здоров'я, творчої, наукової наснаги. Цінуємо та радіємо з того приводу, що є колегами та однодумцями В. І. Большакова!

*Ректор ПДАБА,
докт. техн. наук, професор
Микола САВИЦЬКИЙ*